

JAN VANRIET /BORIS BALTHAZAR

'Moszek' (2011/2017)

Elke zaterdag toont iemand ons zijn favoriete beeld: het werk dat altijd opnieuw beroert, troost of inspireert. Vandaag: Nic Balthazar

'Twee jaar geleden kwam mijn zoon Boris van school naar huis met dit schilderij. Hij was toen zeventien. Ik

stond versteld. Nogal overdonderd zei ik: "Ik wist niet dat jij zo goed kon schilderen!" Hij vertelde me dat het een nageschilderd werk was, naar een schilderij van Jan Vanriet. Toen viel alles op zijn plaats: ik was natuurlijk trots dat Boris het zo mooi nageschilderd had, maar ik ben ook al lang gek op het werk van Vanriet. Deze reproductie hangt sindsdien op mijn bureau, op zolder. De man staart elke dag naar mij.'

'Eerst dacht ik dat het Franz Kafka was, maar het is een man, Moszek, uit de reeks Gezichtsverlies / Losing face, gemaakt in 2011. Er werd ook een boek van gemaakt, waarbij György Konrád en Stefan Hertmans de teksten schreven. Jan Vanriet maakte een indrukwekkende reeks portretschilderijen van mensen die vanuit Kazerne Dossin in Mechelen naar de concentratiekampen gedeporteerd werden. Een rit zonder terugkeer. Het doet me denken aan mijn eigen grootvader – ik noemde hem bobo – die gedeporteerd werd naar Buchenwald. Hij keerde gelukkig wel terug. Deze Moszek niet.'

'Wat ik zo sterk vind aan dit beeld en wat maakt dat ik er uren kan naar kijken, is hoe er zichtbaar twee mensen in die ene man schuilen. De ene kant van zijn gezicht toont nog wat waardigheid, zelfzekerheid. De andere kant de twijfel, de angst, de onzekerheid. Dat grijpt me aan. Ook dat mijn zoon dat heeft proberen te vatten in zijn eigen versie. Daardoor brengt het schilderij in mij zowel tragiek naar boven om wat toen is gebeurd, als vaderlijke trots. Bovendien was ik op het moment dat Boris met dit werk naar huis kwam volop bezig met de film Everybody happy, die ook gaat over onze innerlijke demonen van twijfel en angst.'

'Dit is meteen mijn kleine ode aan de **Steinerschool**, maar ook aan alle kunstleraars. Als Steinerouder maak je enorm veel opendeurdagen en tentoonstellingsmomenten mee. Elke keer vond ik het fantastisch om te zien hoeveel schoons daar gemaakt wordt. Ik vind het prachtig hoe een lerares plastische opvoeding erin

geslaagd is om een jonge gast die niet per se de drang voelde om te tekenen of schilderen en eigenlijk meer interesse heeft in sport, zoiets te laten maken. En vooral: hem er plezier in te doen hebben.'

'Ik werk nu dagelijks onder de blik van Moszek, geschilderd door Boris. Het is een hommage aan die school, aan Jan Vanriet, aan mijn bobo. En hoe ontroerend is het om als vader na zeventien jaar nog een stukje van je eigen zoon te leren kennen waarvan je geen idee had.'

JOKE VAN CAESBROECK

De Standaard, zaterdag 12 januari 2019

Nic Balthazar is regisseur. Zijn muziektheatervoorstelling Badaboem gaat op vrijdag 18 januari 2019 in première in de Kopergietery in Gent.